

N:o 17.

Ank. till Riksd. Kansli d. 28 Febr. 1870, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring af 3 Kap. 5 och 7 §§ Ärfda-balken.

Enligt 1734 års lag upphörde den s. k. istadarätten (jus representationis), vid arftägt emellan sidoarfvingar, med syskonbarn; men genom Kongl. Förordningen den 19 Maj 1845 har denna rätt blifvit utsträckt till syskons afkomlingar, utan inskränkning till visst led. Varande i de 7 första §§ af 3 Kap. Ärfda-balken, sådana de lyda i berörda Kongl. Förordning, stadgadt som följer:

1 §. Är ej bröstarfvinge till efter den döda, och lefva dess föräldrar; då tagen de arfvet.

2 §. Är en af föräldrarne död, och äro syskon till, ett eller flera, efter den, som ärfvas skall; ärfven då de med den af föräldrarne, som lefver, och tagen den del, som den döda fadren eller modren ärfva skolat, om han eller hon lefvat. Är något af syskonen dödt, då skola dess afkomlingar i dess ställe och rätt träda. Finnas ej syskon, eller afkomlingar af dem; tage den af föräldrarne, som lefver, hela arfvet.

3 §. Lefver ej någon af den dödes föräldrar, och äro syskon till; då skola de allt arfvet taga. Är något af syskonen dödt, njuten dess afkomlingar den rätt, som i 2 § sägs.

4 §. Äro ej syskon eller afkomlingar af dem; ärfven då förfäder i andra led, som äro faderfader och fadermoder, moderfader och modermoder.

5 §. Lefva ej de; då ärfven den dödes föräldrars syskon.

6 §. Lefva ej de; då ärfven den dödes förfäder i tredje led.

7 §. Lefva ej de; då ärfven faders och moders syskons barn.“

Bih. till Riksd. Prot. 1870. 7 Saml. 9 Häft.

Nu har Herr *Olof Larsson* från Örebro län uti en inom Andra Kam-maren väckt, till Lag-Utskottet remitterad motion (N:o 55) anmärkt, att lagen ingalunda vore konsekvent, då den ej tillerkänner afkomlingarne efter de i 5 och 7 §§ omförmälda arftagare, eller den dödes föräldrars syskon och dessa sednares barn, enahanda representationsrätt, som enligt 2 och 3 §§ tillkommer afkomlingarne efter den dödes föräldrar och syskon. Enligt motionärens åsigt fordrade rättvisan, att likställighet härutinnan blefve införd, så att den ena lika väl som den andra tillerkändes representationsrätt. Motionären funne sig derföre föranlåten föreslå, "att 5 och 7 §§ i ofvan omförmälda kapitel må erhålla sådan ändring, att afkomlingar i der omförmälda leder må tillerkännas den rätt, som deras fader eller moder taga skolat, om han eller hon lefvat."

Härvid må först och främst erinras, att i fråga om arfslagarne, hvilka mindre än de flesta andra grenar af lagstiftningen äro beroende af landets och folkets fortgående utveckling, någon rubbning i allmänhet ej bör ega rum, med mindre viktiga skäl dertill föranleda.

Utskottet kan icke finna att någon inkonsequens vidlåder ifrågavarande lagstadganden. Inkonsequens i lagstiftningen eger nemligen rum endast så vidt ett stadgande strider emot den grundsats, hvarifrån lagstiftaren utgått. Men sådant är icke förhållandet här. Af det i gällande lag följda arfs-system framgår oförtydbart, att man velat utstaka och bestämma arfsrätten efter presumptionen af det närmare förhållande, som egt rum emellan den af lidne och den person, åt hvilken hans egendom skall öfvergå; och utan tvivel har lagstiftaren i detta afseende träffat det rätta, då han gifvit istadarätten den begränsning, som lagen nu innehåller.

Utgående från berörda princip har lagstiftaren bestämt arfsföljden efter det slägtled, hvari arfvingarne stå till den döde, med iakttagande deraf att sidoarfvinge går framföre bakarfvinge och att istadarätt eger rum endast till förmån för den dödes afkomlingar, hans syskon och deras afkomlingar, emellan hvilka och den döde ett innerligare samband måste antagas vara för hand. Att nu utsträcka förutsättningen af ett sådant innerligare slägtskapsband, på sätt motionären föreslagit, jemväl till de af honom afsedda slägtförhållanden, men låta dervid stadna, vore en godtycklighet, hvartill, efter Utskottets åsigt, stöd icke finnes i den allmänna meningen.

Motionären har icke förebragt något skäl för sitt påstående, att föreslagna förändringen skulle vara betingad af rättvisan, som, enligt Utskottets omdöme, minst lika mycket fordrar att lagen bibehålles oförändrad.

För öfrigt bör bemärkas, att med den vidsträcktare testamentsrätt, som genom Kongl. Förordningen den 21 December 1857 blifvit införd, det är en

hvar obetaget att, oberoende af ifrågavarande lagbud, medelst testamente förordna så som honom bäst synes.

Utskottet får alltså värdsamt hemställa,
att omhandlade motionen må af Riksdagen lemnas utan vidare afseende.

Stockholm den 28 Februari 1870.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.
